
DANICA.

CERKVEN ČASOPIS ZA SLOVENSKE POKRAJINE.

Mariji majnikovi cvetici.

Tebi hočem peti slavo,
O brezmadežna Devica!
K tebi vseh cvetic cvetica
Dôni pesmi glas v višavo.

Pred okinčanim oltarjem
Te pozdravlja moja duša;
Tu sladkost in mir okuša,
V varnosti pred zlim viharjem.

V Tebi, rožici skrivnostni,
Najde srce tolažilo,
Ko ga vse je zapustilo,
V uri skušnje prebritkostni.

Vzdih iz srca mi prihaja:
Bodi hvaljena, češčena,
V božjem vrtu usajena,
Ti najlepša cvetka maja!

Siromak Te milo prosim,
Skaži milost mi veliko:
Jezuščka in Tvojo sliko
Daj, da vedno v srcu nosim.

Da ti služim preveselo,
Da te ljubim pregoreče,
Spevam pesmice slaveče
Svoje ti življenje celo.

In ko srce tu proslavlja
Zadnjič, božja Te cvetica,
O Marija! — naj dušica,
V rajskem vrtu te pozdravlja. —

V. nedelja po veliki noči.

Ako Očeta za kaj poprosite v
mojem imenu, vam da.
(Ivan 16.)

Rimljanje so — kakor pripoveduje zgodovinar Plutrah — odredili kedaj poslanstvo v maloazijsko pokrajino Bitinijo. Za poslance pa so izvolili: meščana — toda moža slabe glave, torej malovedno osebo; iz vojaštva vojaka — toda osebo brez poguma; iz državnega svetništva starčeka — toda z bolnima rokama ter nogama. Zato je šaljivo sicer, a vendar resnično popisal to rimsko poslanstvo tamošnji modrijan Katon govoreč: „To rimsko poslanstvo v Bitinijo nima ne glave; ne srca ter ne rok in ne nog.“

Dragi! Prošnji teden imamo pred seboj. Sosebno še ta teden pošiljamo tudi mi za vsakdanje svoje potrebe poslanstvo do nebes. To naše poslanstvo je molitev. Kaj menite, ali prejmemo, česar poprosimo v molitvi? Upam da, — ker zgolj dobrota je Bog, ki nam gotovo izpolni besede svojega Sinu: „Ako Očeta za kaj poprosite v mojem imenu, vam da.“

Kateri pa je vendar le vzrok, da jih prosi sicer veliko v svojih potrebah, toda uslišanih jih ni mnogo? Odgovor: Vzrok, da molitev uslišana ni, je morda ta, ker so jej te pomankljivosti, kakor jih je imelo popisano rimsko poslanstvo v Bitinijo.

Saj je tudi naša molitev — kakor ono poslanstvo — brez glave takrat, kadar prosimo otročjih, nepotrebnih ali celo škodljivih stvari; poguma nima molitev, kadar jej zaupanja manjka; rok ne, ko naša dela niso prava in nog ne, kadar naša molitev ni stanovitna.

Prav težko se časih more do svetnih velikanov. Sedaj jim je čas obeda; sedaj počitka; sedaj dela. — Kako pa je s časom ob Bogu, poglavarju vseh poglavarjev? Bog ni kakor človek; Bog se vsak čas lahko dobi. Sv. Ivan Zlatousti tako-le o tem piše: „Ni ga vojaka, da bi branil do Boga; nikdo nam ob Bogu ne pravi: Sedaj ne, pridi pozneje! Poslušen je Bog, kadar le prideš, je prav: če ob svoji veseli uri, je prav, če v žalostni, tudi. In ko bi sredi noči bilo, z Bogom vselej lahko govoriš. Nikogar ni

treba, da bi tvojega prihoda pri Bogu naznanjeval.“

Dragi! Premislimo zato — danes, nedeljo pred prošnjimi dnevi — ob navodu popisovanega rimskega poslanstva v Bitinijo; zakaj da Bog ne usliši vselej naših molitev in kaj nam storiti, da jih bo.

*

Prvi vzrok neuslišanju je: Naša molitev nima glave, kakor meščan izmed rimskega poslanstva v Bitinijo.

Glave nima molitev — temu pritrdič mora biti pač vsakedo — kadar prosi kaj škodljivega za-se.

Mislite si dete, koje na vsak način hoče svitlega noža, ki ga mati v roci drže. Ali mu ga dado? To bi bili neusmiljena mati, ki bi detetu noža izročiti ne hoteli: sodil bi neizkušenec. Kako se pač blesketa tako živo in kako dete ročici izteguje po njem željno. — A vendar, ne bodo mu ga dali in tudi neusmiljena mati niso imenovati, nego previdna. Saj bi se dete z nožem vtegnilo raniti ali bi si pa iztaknilo oko. Sv. Ivan Zlatousti pravi: „Hitro skrijejo mati, kar dete nevarnega hoče in pokažejo mu prazne roke ter velé: Nimam!“

Zgodi se ti, dragi, da neprestano kličeš do Boga, naj te usliši. Toda zastonj, uslišanja ni! Zakaj da ne? — Bog je kakor mati in še neskončno bolji: bolj te ljubi, nego se ljubiš sam in te ljubijo mati. On je tisti edinec, ki najbolje ve, kar ti škoduje in kar ti koristi — zato prepričan bodi, da ti ni v prid, česar ti ne da.

Nekateri više časti prosi od Boga. Bog pa jo časih odreče, ker ve, da bi bilo morda z njim, kakor z Davidom, ki je bil neoporečen kakor pastir — a ne zmiraj hvalevreden kakor kralj. Drugi prosi denarja. Ne usliši ga Bog, ker vtegnilo bi mu škodovati premoženje, kakor bogatinu v sv. pismu. Tretji si izproša večje prostosti. A Bog je ne da, ker Vsevedni vidi, da ga prostost pogubi, kakor kedaj izgubljenega sinu.

Drugi vzrok, da uslišani nismo, je — ker je naša molitev podobna vojaku brez pogumnega srca.

Nekteri ob tem, ko prosijo Boga, vedno boječe govore: Saj me Bog uslišal ne bo! A s takim domnevanjem žalijo Boga, kakor bi ne hotel več ali da bi ne mogel pomagati. Torej se pregreše zoper božjo usmiljenost in božjo vsegamogočnost.

A Krist nas nasprotnega uči, ko pravi: „In vse, karkoli bote v molitvi prosili, prejmete, ako bote verovali.“ (Mat. 21, 22.)

Zato se čudili ne bomo, da jim nesrečno izteče, ki se mesto do Boga, v potrebi pozivljajo do človeške pomoči. Izgled, kako najprej v pomoč klicati Boga — ne umrjoch ljudi, nam je začrkan v stari zavezi, kjer beremo: „Kralj Aza je zbolel. Na svojih nogah je imel silno bolečino. A tudi v svoji boleznini ni iskal Gospoda, nego je več zaupal na ozdravnikov učenost... In je umrl.“ (II. kron. 16. 12. 13.)

Tretji vzrok, zakaj da čutimo tolikrat nebo zaprto nad seboj, je tisti, kakor ga predočuje v rimskem poslanstvu do Bitinjcev mož z bolnima rokama.

Naše molitve vtegnejo biti časih le besede; a naše dejanje pa je vse drugo. Molitev gre na to, a dejanje uprav na drugo stran. V evangeliju sv Mateja beremo Gospodnjo obsodbo tacega vedenja. Besede so: „To ljudstvo me z ustnicami časti; a njega srce je pa daleč od mene.“ (Mat. 15. 8.)

Kaj bi se reklo o tebi, dragi moj, ko bi v molitvi vzdihoval do neba govoreč: Bog reši me butare grehov — a priložnosti v greh, slabi družini bi se pa odpovedati ne hotel? — Kaj, ko bi govoril Bogu kak revež milo besedo: Prosim te, Bog, vsakdanjega kruha, a delati bi se mu — akoprnam mlademu in zdravemu — ne zljubilo? Hinavska bi bila molitev v ustih, kadar bi o njej niti ne vedela desnica, ki je vstvarjena za delo prav tako, kakor ptič za letanje. Hinavca pa — kaj ne dragi — nobeden nas odkritnikov ne mara? Čelo misel nam je gnusoba: do Boga neskončno resničnega biti lažnjiv hinavec!

Četrty vzrok, da nismo uslišani, je — res smo podobni starčeku v rimskem poslanstvu, ki je imel bolne noge.

Brez nog je, dragi, naša molitev takrat, ko jej manjka stanovitne trdnobe.

Kako, da je Jezus pred drugimi sklenil ozdraviti bolnika, ki je dolgih 38 let čakal ozdravljenja? Zato, sodimo, ker je stanoviten hotel ostati ob jeruzalemskem potoku toliko časa, dokler mu ne dojde usojena srečna ura. Ničesa ne beremo v sv. pismu, da bi se bil pritoževal morda govoreč: Toliko let sem tu; kedaj bom pač ozdravljen? In ne obupuje. Le čaka, dokler ga božja odločba ne pozdravi.

Zato svari vsacega nestanovitnika med nami sv. Ivan Zlatoustnik, ko pravi: „Sram te bodi, da že obupuješ, če te Bog ne usliši v kratkih desetih dneh!“

V spominju naj nam bo sv. Monika, sv. Avguštinu, mati-trpinka. Veliko let je Monika prosila izpreobrnjenja sinu in ga je slednjič izprosila.

Bog ni tvoj služabnik; Bog je tvoj Gospod. Prošen hoče biti, kar razvidamo iz evangelija, ki se bere prihodnji prošnji teden. Njega tolažilne besede so: „Prosrite in se vam da, iščite in najdete; trkajte in se vam odpre“. Tako se glase sv. evangelija besede (Luk. 11, 9.)

* * *

Kako naj prosimo ta teden, prašate me sedaj? Česar prosimo za dušo, za to prosimo brezpogojno govoreč: Gospod, odpusti mi grehe, recimo; Gospod, obvaruj me izkušnjav; Gospod Bog, ohrani me v svoji milosti in daj, da bodem stanoviten. — Le pogojno ga prosimo za telesne dari rekoč: Daj mi, da pridem do zaželenega zemskega blagostanja, če je tvoja sv. volja; ohrani mi telesno zdravje, če je tvoja sv. volja: daj mi vsestranske sreče na zemlji, če je taka tudi tvoja sv. volja. Amen.

Zatrite nekdanje cerkve in kapele ljubljanske.

4. Cerkev Marije Device v nebo vzete.

(Konec.)

Na južnovzhodni strani se je tiščala samostana cerkev. Izvestno je, da so frančiškani o svojem prihodu že našli tu svetišče sv. Filipa. S samostanom vred je cerkev pogorela leta 1382. Gole stene so

1) vrabo poboto je pata maia pri alt. Mar. brez mandata, nego spoznaljo na splošna potreba; 2) v duarsparagovi kapeli sv. Antona vrab fovek pata maia, vrab pata maia fidejic a kasabus bratovsba procesijo; 3) uba-fukirokapovcava se vrab k škapulirskomu altarju, bi se v kapel. sv. Križa; 4) Pabzina congrabus confatenu; fidei Th. orobini; 5) fovek pata maia se pojo pri alt. Mar. v kapel. sv. Antona; 6) Dve upovabici sta bili, poleg gaganca, 9 se na mo- obrojici (ambiti) pokrili za silo in šele l. 1403. jeli zidati do fovek pata maia novo cerkev, ki je bila l. 1412. dovršena. Če ne prej so jo gotovo takrat izneverili sv. Filipu in jo posvetili Materi božji v nebo vzeti. Leta 1526. jo je zadel težek turški davek. Odpreti je morala svojo zakladnico in izročiti cesarskim komisarjem dve monštranci, dva križca, štiri kelihe, štiri patene, dva srebrna vrčka in srebrn kadilnjak. Cerkev so večkrat prezidavali; to se je zgodilo zlasti konec 15. stoletja, ko so se je bili polastili frančiškani observanti. K popravilom je tedaj mnogo pripomogel že omenjeni deželni glavar grof Viljem Turjaški, ki je napravil l. 1505. tudi ustanovo za gojenje večne luči v samostanski cerkvi. L. 1695. so podrli frančiškani kapelo sv. Ivana Krstnika in namesto nje zgradili kapelo sv. križa. Tedaj se jim je dobro godilo. Na pomoči jim je bil namreč bogati cerkveni meceni Jakob Schell pl. Schellenburg, ki je bil jako naklonjen redovom; saj je znano, da je on uvel v Ljubljano gospe ursulinke. Frančiškanom je poklonil krasen marmornat oltar sv. križa iz rnega genoveškega kamena — mojstersko delo kiparja Cussa, ozaljšano s kipi žalostne Matere božje, sv. Ivana Evangelista, žalujočih angeljev, sv. Jakoba in sv. Katarine; poslednja dva sta bila pomočnika pobožnega daritelja in njegove soproge. Schellenburg je dal na svoje troške presnažiti in ozaljšati vso frančiškansko cerkev, ki se je popolnoma prenovljena zalesketala l. 1703. Izmed mnogih slik, ki so dičile cerkev Marijinega vnebovzetja, je bila najznamenitjša čudotvorna podoba Matere božje karmeljske ali škapulirske, ki so jo častili tu že izza l. 1444. Ob tej podobi so opravljali bratje in sestre škapulirske bratovščine svoje molitve in svečanosti. Poleg te nekdanjim Ljubljančanom jako priljubljene bratovščine sta imeli konec 17. stoletja v frančiškanski cerkvi svoj sedež še bratovščini pasu sv. Frančiška Serafinskega in čudotvorca sv. Antona Paduanskega.

gocenega zaklada, ki je počival na Marijinem oltarju v stari frančiškanski cerkvi. To so bile svetinje sv. Deodata, ki je v Rimu pretil kri za sv. vero in bil pokopan v katakombah na pokopališču sv. Kalista. Te svetinje — koščice in nekoliko krvi — si je pridobil provincijal o. Žiga Skerpin bivaje v Rimu in jih naklonil ljubljanskemu frančiškanskemu svetišču. Njegova dragocena poslatev je dospela dne 5. prosinca 1738 preko Trsta in Vrhnike po vodi v Ljubljano, kjer so svetinje, hranjene v krasno ozaljšani skrinji, slovesno sprejeli in začasno shranili v stolni cerkvi, odkoder so jih dne 18. rožnika 1741 prenesli v veličastni procesiji v frančiškansko cerkev.

Kdaj so porušili cerkev Marijinega vnebovzetja? Kmalu potem se je to zgodilo, ko so se bili oo. frančiškani preselili v svoje sedanje bivališče, odkoder je cesar Josip II. dne 14. m.lega travna 1784. izgnal dotedanje stanovalce obute oo. avguštince. Kar so mogli: knjige, sv. posode, sv. Deodata in dr. so vzeli preseljenci seboj na levi breg Ljubljanice, drugo je šlo na dražbo. Marmornati oltar sv. križa je kupil hrenovski župnik Andrej Semen baje za 600 gld. in ga porabil v svoji cerkvi okrajšanega za veliki oltar zamenivši sv. križ z župnim pomočnikom sv. Martinom. Vzorno prižnico s krasnimi v obod vdetimi reliefi je kupila šentpeterska cerkev v Ljubljani za 201 gld in se še dandanašnji ponaša z njo. Veščaki cenijo njeno vrednost preko 8000 kron. Tudi orglje z dvajsetimi registri, ki so do l. 1848. pele na šentpeterskem koru in stale 600 do 800 gld., so bile najbrže iz stare frančiškanske cerkve. Sv. Peter se je izdatno okoristil z ostalinami cerkve Matere božje vnebovzete. Zaslugo zato ima gotovo tedanji šentpeterski župnik in dekan Jurij Zupan (Suppan). Za štepansko podružnico je nabavil ob isti priliki kip Ecce homo, ki je dotedaj stal pri frančiškanih ob vhodu na kor. Tega kipa sedaj ni več v omenjeni podružnici cerkvi. Nadomestili so ga sredi minulega stoletja z drugo podobo trpečega Izveličarja, ki jo je izvršil kipar Matej Tomec. Frančiškansko cerkev Ma-

Omenivši milostne podobe škapulirske ne smem pozabiti še nekega drugega dra-

ma 14. 1704 je dovolilo škapulirskomu, da omogo pripravi o glavnem škapulirskem krasniku po logu (per forum) bratovsbe procesijo (Prot. 43. 83 - 84. ank.)
Proslava karmeljske sv. Jakoba iz Nunka iz sv. St. Solava (Ljub. 1919. 245)

pričal baš o nasprotnem. Rim je dal zažgati sam cesar Neron v svojem besnilu, potem je pa zvalil vso krivdo na kristijane.*

„Misliš?“ vpraša nekaj glasov.

„Ne samo mislim, nego gola resnica je to. Okrutni Neron je hotel videti prizor, kako gori Rim in njegovi svetovalci so mu pomagali . . .“

„Jaz se ne strinjam s tem!“ prestriže mu naglo besedo Pavel Kvadrat. „Kristijani so zažgali Rim in nobeden me ne preveri o nasprotnem . . .“

„Hahaha!“ brblja pijani Kvint. „Nikarite se prepirati. Mir, mir, dragi bratje! Prijatelj Pavel Kvadrat se srdi samo zato, ker je ob tem požiganju sodeloval tudi praded njegove žene Tigelin . . . Hehe, Pavle moj, človek ne sliši rad resnice! . . .“

„Molči ti in ne brbljaj, česar ne veš! Jezik se ti že davno mota za tvojimi redkimi zobmi. Rajši pij, da se čim prej vpijaniš,“ zavrne ga zloviljno Pavel Kvadrat.

„Hehehe!“ smeje se Kvint še dalje. „Jaz sem svojo povedal in tako je! . . .“

„Nekaj podobnega mi je pripovedoval prijatelj Julij, o komur trdi Lucij, da je tudi kristijan“, pripomni Valerij.

„Grozen prizor je moral biti . . . Toliko mesto v plamenu“, govorile so nekako strahoma gospe.

Med tem je pijani Kvint zaspal pri mizi, zvalil se popolnoma na mehko ležišče in pobesil glavo, kakor da mu je prelomljena hrbtenica. Gospodar migne, trije sužnji pristopijo in ga iztežka z ležiščem vred odneso v bližnji „tablinum“¹, da tam v miru prespi pijanost.

Taki prizori niso bili pri starorimskih gostijah nobena redkost. Tu so jedli in pili čez mero, kar po živinski. Pri mizi so se dogajali taki prizori, da je bila sramota za omikano rimsko občinstvo.

V pogovorih je mineval čas. Kratki sušček dan je potekal. Lahek somrak je jel prekrivati triklinij.

Marcel Valerij ukaže sužnjim, naj prižgo svetilke viseče s stropa in nameščene ob stenah prostrane dvorane. Ko je zablestela luč, pomnožilo se je veselje v trikliniju, nastala je prava razpo-

sajenost. Marsikateri gost je že težko držal po koncu glavo, ki se je jela vsled preobilnega uživanja močnega vina pobešati in sklanjati na prsi. In prav tisti, ki so se malo prej najbolj rogali Kvintu in drugim slabotnejšem, prvim žrtvam pijanosti, prav tisti so jeli izpreminjati barvo, lica so jim postajala odurno zelenkasta ali rumenkasta in oči so se jim iskriale od neizmerne pijače. Marsikateri se je zvalil pod mizo in tamkaj zaspal kakor zaklan. Sužnji so imeli mnogo posla, da so očistili dvorano od teh pijanih, samopašnih senatorjev, vitezov in velikašev.

Valerij se je zgražal nad to razuzdanostjo in prostoto, ker je bilo njegovo mlado srce še nepokvarjeno. Gnusilo se mu je, ko je gledal ostudni prizor, kako so sužnji vlačili pijane rimske velikaše iz dvorane. Prej ni imel prilike, da bi bil uvidel propalost rimske gospode. Z obraza se mu je moglo brati, kako se mu studijo taki prizori. To je prvi opazil Lucij Metel, ki ga vpraša:

„Valerij, čemu si tako nevoljen?“

„Kako bi ne bil“, odgovori, „ko gledam vse to . . .“

„Mar tele?“ vzklikne Lucij s prstom kažoč na pijane senatorje, ki so ležali pod mizami.

„Da, da! . . . Kolika sramota! Kaj naj si mislijo sužnji?“

„Ej, kaj sužnji! . . . Kaj ti prihaja na misel? Mar morejo, ali bolje: mar smejo sužnji slabo misliti o nas?“

„Vem, da nam sužnji niso enaki in da so daleč za nami, vendar pa si oni mislijo, da je to sramotno za rimske velikaše, ko jih tako pijane vlačijo iz triklinija . . .“

„Ti si še otrok, Valerij! Vidi se, da si šele danes oblekel moško togo.“

„Zakaj mi praviš to?“

„Ker še ne poznaš rimskega življenja. To je naše pravo, da delamo, karkoli hočemo. Mi smo Rimljani, gospodarji vsemu svetu, kdo nam sme zameriti, če se napijemo. Tudi cesarji so bili pijani, pa jim ni nihče očital tega.“

„Ker se ni nihče drznil“, odvrne Valerij, „to bi ga stalo življenje.“

„Kajpada bi ga!“

„Ali, Lucij, ti mi moraš vendar pritegniti, da bi se mogli naši dostojanstveniki dostojneje vesti in se ne tako opijati. Tako se ne vedejo

¹ Tablinum — soba, kjer so Rimljani shranjevali važna pisma in ukaze.

niti najsurejši barbari, ki so nam podložni, kamo li izobraženi Rimljani! . . Tako vsaj jaz sodim."

"Pojdi, pojdi!" razsrdi se Lucij Metel. "Ti govoriš, kakor kak modrijan. Vidi se, da si hodil v šolo k tistemu bedastemu učitelju Ursinu, ki je ven in ven pripovedoval, da je treba zmerno živeti."

"Ti mu zameriš to?"

"I seveda! Naj se on sam svobodno drži tistih svojih načel, katera vsiljuje in priporoča drugim. Jaz ne želim biti tako suh in koščen, kakor je on. Pri rimskih bogovih, suh je in visok, kakor tisti zlati miljokaz na Forumu."

"Vidiš, prijatelj, jaz se vjemam ž njim. Po moji misli ravna on prav in ne govori napačno. On ima plemenite namere za našo mladino, ki živi prerazuzdano."

"Še enkrat ti rečem, da ne govoriš prav. Mar naj se jaz in ti, sinovi rimskih velikašev, odpovemo slasti in naj živimo kakor sužnji? Ali ni to bedasto?"

"Ne tako, Lucij! Ti me napak umevaš; saj ne mislim tako strogo. Bogati smo in moremo uživati vse, toda zmerno."

"Dobro, dobro," mahne Lucij malomarno z roko, "dosti tega! Prepričan sem, da boš za eno leto ali za dve sam drugače sodil in delal, sedaj si pa še pod vtiskom Ursinovih nauk . . ."

"Ursina bom vedno spoštoval!"

"Jaz pa ne!"

"To ni lepo od tebe!"

"Ursin je bedast, kakor vsi tisti, ki spadajo v to vrsto."

"Lucij, tako ne smeš govoriti o svojem učitelju!"

"Da", zarohni mladi Rimljan, "on pravi, da so tudi sužnji ljudje. Ali je to pametno? . . . Hahaha! Kolika neumost tiči v tem nauku! . . ."

"Kaj so pa drugega? Mar jih ni Jupiter vstvaril tako kakor nas?"

"Ursin zato tako uči, ker je sam prej bil suženj. Ko bi bil svoboden rojen, preziral bi sužnje prav tako, kakor jih midva in vsi plemeniti Rimljani . . ."

"Jaz jih ne preziram, nego obžalujem zaradi njegove usode."

"Ti si bedak!" zadere se jezno Lucij na prijatelja. "Pojdi k njim in se zabavaj."

"Ti se preveč srdiš, Lucij!"

"Ako nočeš, da bi se srdil, ne govori mi o takih neumnostih," sikne in se obrne k svojemu sosedu Kornelu Rupiliju, ki je imel to smešno navado, da je vselej, kadar se je bil vpijanil, stel do tisoč in gorje tistemu, ki bi mu bil dejal, da ne zna šteti, pripravljen je bil takoj spoprijeti je ž njim in ga naklestiti . . ."

Lucij Metel je precej izpoznal, da je njegov pobratim Kornel Rupilij prekoračil mero, ker je neprestano pretipaval prste in morda že stotikrat jel iznova šteti: eden, dva . . .

"Ej, Kornel, ti že šteješ?" zbode ga Lucij.

"Aha," odvrne oni malomarno in nadaljuje ne meneč se za Lucijeve nagajive opazke.

"Kolikokrat si pa že pričel? Meni se zdi, da danes ne doseješ do tisoč . . ."

"Kaj? . . . Kaj? . . ." zagrmi oni težko dvigajoč se izza mize. "Kaj tudi ti misliš, da ne znam šteti? . . . Prekliči, kar si rekel! . . ."

"No, no, Kornel, le počasi! Jaz sem uverjen, da si ti dandanašnji prvi računar v Rimu," laska se mu Lucij Metel in ga potaplja po desnem ramenu.

Pijani Kornel Rupilij se pomiri na te besede, omahne nazaj na ležišče in šteje dalje . . .

Prisotni so se tresli od smeha gledajoč ta prizor. Celo strogi Plavt Terencij se je smejal, kar se je mogel.

Med tem so številni sužnji zopet jeli pri-
našati na mizo novih jedil, drugi pa so v steklenih vrčih nosili močna vina in druge opojne pijače ter natakali vedno prazne čaše.

Suženj Karon stopi v triklinij s polno skledo kuhanih morskih rakov. Lucij Metel opazi prišleca in posepeče Kornelu Rupiliju:

"Glej, takih še nisi videl!"

Kornel dvigne glavo in pogleda z napol zaspanimi očmi Lucija . . .

Lucij pa v svoji razposajenosti iztegne desno nogo baš, ko je Karon došel do njega. Suženj ni opazil tega, ker je gledal na zvrhano skledo boječ se, da bi se mu kaj ne znaknilo ž nje . . .

"Pazi, Kornel!" reče Lucij zopet svojemu pobratimu.

Emonski.

(Dalje prihodaj.)

Iz domovine.

Oratoriji v ljubljanski uršulinski in šentjakobski cerkvi l. 1715 ter v ljubljanski križevniški l. 1716.

Nič novega pod solncem! Ljubljančani so poslušali v svojih cerkvah že pred malone dvesto leti oratorije. Zanesli so se semkaj iz Italije, ki je ondaj prvenstvovala v umetelnosti. Ne le v slikarstvu in kiparstvu, tudi v glasbi ji je bila Ljubljana popolnoma podvržena. Ni čuda torej, da se je oklenila tudi njenih oratorijev, ki jih je bil uvel sv. Filip Nerijski. Naš kronist Dolničar poroča, namreč, da so l. 1715. dne 10. malega travna vprizorili v uršulinski cerkvi ljubljanski izvrsten oratorij „Izpreobrnjenje Magdalone“. Številno navzočno plemstvo je bilo povsem zadovoljno z izbornim delom.

Jeseni istega leta so izza 17. dne listopada pa do 24. dne istega meseca praznovali z velikim slavljem stoletnico posvečenja šentjakobske cerkve. Zadnji slavnostni dan so bile med drugim popoldne slovesne litanije in potem krasen oratorij, ki ga je spremljala izborna godba.

Nastopno leto 1716. so se zopet naslajali Ljubljančani ob glasbenem oratoriju. Dne 23. sušca so proizvajali namreč v križevniški cerkvi: Jobovo potrpežljivost. Ob pevskih točkah je nastopilo trideset pevcev. Med poslušalci je bil poleg vsega višjega plemstva tedanji knez-kof grof Francišek Kauniz. (Izv. m. dr. XI. 176, 178, 179.) I. V.

Najstarejše svetišče ljubljansko — zapuščeno. Lani osore je prinesla „Zgodnja Danica“ poziv do duhovske in deželne gosposke, da bi se obnovilo svetišče deželnega in mestnega pomočnika sv. Jurija na ljubljanskem Gradu in da bi se omogočila iznovič služba božja tam, kjer se je opravljala izza pradavnih časov. Dotični migljaj je ostal glas vpijočega v puščavi. Ko sem o letošnjem Jurijevem dne 24. t. m. hotel obiskati cerkvico sv. Jurija na Gradu, uveril sem se, da je naš deželni in mestni zavetnik še vedno jetnik. Žalostna mu usoda! O svojem godu nima niti ene sv. maše. Gledati mora dol na zapuščen,

oropan oltar, na zaprašeno, z razno navlako onečeščeno vežo božjo. Nove, krasne cerkve se zidajo po naši domovini, v njenem središču pa gine najstarejša cerkvena svetinja. Konservatorji poročajo osrednji komisiji za ohranjenje zgodovinskih spomenikov na Dunaju o najbolj skritih podružnicah samevajočih po gorskih tokavah in jim pridobivajo podporo, da se obnavljajo in ohranjajo. In to nas veseli. To je prav tako. A za zgodovinsko in umetelnostno prevažno grajsko svetišče ljubljansko pa se ne zmeni nihče. Ali nima Ljubljana nobenega konservatorja? Zdi se, kakor da bi se bili vsi faktorji zjedini v obsodbi cerkvice sv. Jurija na Gradu. Ako jo izvrše, vtisnejo si pač nečasten znak v domovinske anale. Da bi se njihovega dozdevnega „ceterum censeo“ končnica prelevila skoro v radostni sklep: „ecclesiam s. Georgii in Arce esse renovandam“, iskreno želi tudi v „Zgodnje Danice“ naslednici, v „Danici“ —
Grajski romar.

† **Zlatomašnik Josip Krčon**, duhovnik-vzornik naše dežele je 81leten, a še vedno v župnijski službi 27. t. m. v Predosljih nad Kranjem, za vedno zatisnil zemske oči. Srenja ga je imenovala častnim občanom, duhovska gosposka ga je odičila naslovom knežškof. svētnika, svētna pa mu je pripela na nevine prsi zlati zaslužni križ s krono. Nam je bil sotrudnik koj 1899. leto našega vredništva v „Zgodnji Danici“ priobčujoč spis: „Životopisne črtice o rajnem novomeškem proštu Simonu vitezu Vilfan.“ (gl. str. 362.) Pač izmed najzanimivejših zgodnjedaničinih životopisov je bil ta. Sicer je kakor nabožen pisatelj posebnim veseljem slavil Marijo in njen mesec majnik. Lepa prikazen duhovnik-peresnik; a lepša, če osemdesetletnik tudi še peresom skrbi za oliko svojega rodu. Akopram starček in sploh šibkotelesen je vender zelo rad navzočeval vsaki merodajnejši slovesnosti. Mi smo se zveseljevali njega družbe še ob birmi l. 1902 poleti v Naklem in zopet jeseni ob slovesnovanju v loškem nunskem samostanu, kjer je bil služboval za kateheta od 1848. do 1864. leta. Kakor zamrli „Zg. Danici“, istotako naklonjen je bil t. l. iz „Zgod. Danice“ oživel „Danici“ ter se zglasil med prav prvimi njenimi naročniki. Srčno želimo, da bi mu bile tudi njega zgodnjedaničine črtice ogladile pot v družbo Marije, prave „Zgodnje Danice“. V. M. P.!

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli in velja po pošti za vse leto 6 kron, za pol leta 3 krone, za četrt leta 1 krono 50 vin. Zunaj Avstrije velja za vse leto 7 kron; za Ameriko 9 kron. Ako bi bil petek praznik, izide „Danica“ dan poprej.

V Ljubljani se dobivajo posamezne številke po 10 vinarjev v tabakarni: Makso Brusovi, pred škofijo 12.